

Tánczos-Szabó László

A határ menti térség Bács-Kiskun megye telekár térképén

ABSZTRAKT

Az Európai Unióhoz történő csatlakozás után Magyarországon a regionális kutatásokban kiemelt jelentősége lett a határ menti területek vizsgálatának. Támogatott EU programok keretében összehangolt vizsgálatok folynak, melyek a területfejlesztés lehetőségeit, irányait hivatottak kijelölni. Mivel már Szerbia is az Unióhoz való csatlakozás útján halad, intenzív együttműködés tapasztalható a magyar-szerb határ menti térségben. E térség társadalmi-gazdasági sajátosságainak feltárásához kíván hozzájárulni ez a rövid tanulmány is, melyben arra keressük a választ, hogy Bács-Kiskun megye telekár-térképén milyen jellegzetességeket mutat a Szerbia szomszédságában fekvő zóna. A telekárak vizsgálata azt támasztja alá, hogy a vizsgált terület jelentős társadalmi-gazdasági problémákkal küzd. Nem csak fekvését tekintve, hanem funkcionális értelemben is perifériának minősíthető. Kulcsszavak: regionális kutatások, határ menti térség, telekárak, periféria

1. BEVEZETÉS

A XX. század elején megszületett tudományos irányzat, a városökológia a területi kutatásokban alkalmazott településföldrajzi és a társadalmi jelenségeket feltáró szociológiai módszereket egyaránt alkalmazta a nagyvárosok szerkezetét kutatva. A Chicagói iskola képviselői azt bizonyították, hogy a piacorientált rendszerekben mind a nagyvárosok területhasznosítási zónái, mind az azok által meghatározott társadalmi rétegződés alapvetően a telekáraktól függ (HAGGETT, P. 2001).

Hazánkban a tervgazdálkodás időszakában, a piaci viszonyok gazdasági kényszerítő ereje híján a telekárak problémája nem merült fel súlyának megfelelően a településfejlődés tényezőjeként. Természetes tehát, hogy a települések kutatása során született megannyi publikáció között nem találhatók ilyen jellegűek. Az ezredforduló időszakában azonban a tulajdonviszonyok megváltozásának hatásaira reagálva már egyre több tanulmány érinti a településfejlődés és a telekárak összefüggésének kérdését (SCHIFFERNÉ KOVÁCS K. 2000, BARTKE I. 2002, LENGYEL I. – MOZSÁR F. 2002, TÁNCZOS-SZABÓ L. 2003)

A településhálózat jelenlegi fejlődésében kulcsszerepe van a térbeli innovációknak és az ezek által kiváltott földrajzi diffúzióknak (CSÉFALVAY Z. 1994). Eszerint zömében a városokhoz kötődő

jelentősebb innovációk egyrészt a települések társadalmi-gazdasági fölértékelődését eredményezik, másrészt kisugárzó, ösztönző hatásuk van a környező területek gazdasági fejlődésére is. Az innovációk megvalósulását azonban befolyásolják a telekárak is, továbbá mint egy öngerjesztő folyamatként a legéletképebb innovációk maguk is a telekárak növekedéséhez vezetnek.

A klasszikus kapitalizmus időszakában elsősorban a nyugati nagyvárosokban mutattak ki szélsőségesen nagy különbségek az innovációgazdag központi üzleti negyed és a peremterületek telekáraiban. Később, az urbanizáció előrehaladott stádiumában megfigyelhető a nagyvárosokat körülvevő rekreációs övezetek kialakulása. Ezzel tehát fölértékelődnek a természethez közeli térségek, ekkor már telekár módosító hatásúnak tekinthetjük a települések természeti környezetének állapotát is. A fejlődés következő stádiumában, a dezurbanizációs fázisban pedig a falusi térségekbe költözés jelensége figyelhető meg, ami a telekár struktúra átalakulásában is megmutatkozik.

A településfejlődéssel egyidejűleg azok belső társadalmi szerkezete is átalakul, új jelenségek jönnek létre. A differenciáltan fejlődő társadalmi-gazdasági térben eltérően alakulnak a társadalmi szerveződés formái, az emberi kapcsolatok. Befolyásolja tehát a telekárakat a társadalmi környezet állapota is. Az eltérő mértékben változó térben egyre erőteljesebben jelentkező szegregáció egyértelműen telekár módosító hatású, amiből adódóan bekövetkezhet egyes területek viszonylag gyors fel- illetve leértékelődése is.

A telekárakat „rejtett” tényezők is alakíthatják. A ma még értéktelennek ítélt területek potenciálisan jelentős spekulációs értéket hordozhatnak. Például még csak szűk körben ismert területrendezési tervről, infrastruktúra átalakító programról, óriás beruházásról stb. szerzett információk terjedésével hirtelen értékváltás állhat be az érintett telkek árában.

A telekárakat tehát a piaci viszonyok között a kereslet-kínálat szabályszerűségei alapján a társadalmi értékítélet hozza létre. Ennek megfelelően ma már a gazdasági megfontolások mellett számos, közvetlenül vagy közvetve a mentális környezethez kapcsolódó tényező befolyásolja alakulásukat.

Bő évtizeddel a politikai rendszer megváltozása, a piaci viszonyok uralkodóvá válása után már hazánkban is kimutatható volt a társadalmi értékítéletet hordozó telekárak kapcsolata a területi jellegzetességekkel (TÁNCZOS-SZABÓ L. 2004). Térszerkezet-formáló szerepük nem csak a nagyvárosi településkörnyezetben volt tetten érhető, hanem már az inhomogén struktúrával rendelkező egységes tér egészében is. Az általunk vizsgált Bács-Kiskun megyében jól láthatóan körvonalazódtak az eltérő telekárakhoz kötődő zónák. Ezt követően további olyan publikációk is születtek (TÁNCZOS-SZABÓ L. 2005, BRINDZA A. – TÁNCZOS-SZABÓ L. 2009), melyek a telekárak térszerkezeti vizsgálatoknál történő hasznosíthatóságát bizonyítják, így kutatási módszer tekintetében is újszerűnek számítanak.

Magyarországon - az Európai Unióhoz történő csatlakozás révén - a regionális kutatásokban kiemelt jelentősége lett a határ menti területek vizsgálatának. Ezeket a projekteket az Európai Unió regionális politikája is ösztönzi. A vizsgálatokba így egyre több intézmény és kutató kapcsolódik be. Támogatott EU programok keretében összehangolt vizsgálatok folynak, melyek a területfejlesztés lehetőségeit, irányait hivatottak kijelölni. Mivel már Szerbia is az Unióhoz csatlakozás útján halad, intenzív együttműködés tapasztalható a magyar-szerb határ menti térségben. Elsősorban a Szeged-Szabadka együttműködés emelhető ki, de figyelmet érdemel Baja központi szerepének határon túli erősítésére irányuló szándék is.

E térség társadalmi-gazdasági sajátosságainak feltárásához kíván hozzájárulni ez a rövid tanulmány is, melyben arra keressük a választ, hogy Bács-Kiskun megye telekár-térképén milyen jellegzeteségeket mutat a Szerbia szomszédságában fekvő terület.

2. KUTATÁSI MÓDSZEREK

Az 1990-es évekre részletes telekár adatok nem állnak rendelkezésre. Azokban az években zajlott csak le a földterületek magántulajdonba adása. Ennek igen lassan, vontatottan végrehajtott lebonyolítása is még csak a piaci viszonyok kialakulásának kezdetét jelentette. Reális, piacorientált telekárak tehát csak a 90-es évek második felében alakulhattak ki.

A vizsgálatok kiindulási alapjául a Bács-Kiskun megyei Illetékhatárról kapott 2000. évi megyei telekár-adatok szolgáltak. Telek alatt egy helyrajzi számon nyilvántartott földterületet értünk. Ennek értékét nyilvánvalóan befolyásolhatja használatának típusa (lakás céljára szolgáló telek, építési telek, termőföld, ipari célra szolgáló, idegenforgalmi hasznosítású telek). Az adatbázis a települések bel-, illetve külterületének átlagos telekáradatait tartalmazza. Az adatok 2007. évre történő felfrissítése lehetővé tette a telekárak időbeli változásának vizsgálatát is, melyre itt - helyszűke miatt – csak röviden utalunk.

Az adatbázis használhatóvá tétele, szűrése, feldolgozása az SPSS statisztikai adatfeldolgozó programmal, illetve az excel táblázatkezelővel történt. A megye településeit jellemző legfontosabb társadalmi-gazdasági mutatók (50 mutató) és a telekár-értékek kapcsolatát korreláció-számítással igazoltuk. Nem vettük azonban figyelembe az infláció mértékét, mivel elsősorban a telekárak belső struktúrájára voltunk kíváncsiak.

A területi jellegzetességeket bemutató térképek elkészítésénél megválasztott kategóriahatárok nem önkényesen kijelölt értékek, hanem az adatsorokból számított átlagok (megyei, városi, községi), melyek így reálisabb összehasonlítást biztosítanak.

A megye déli területeinek központjait (Baja, Kiskunhalas) nem soroltuk a határ menti térségbe, jóllehet a nemzetközi kapcsolatok fejlesztésében jelentős szerepük lehet. A határvidék településeinek elhatárolásánál a szakirodalomból (SZÓNOKY NÉ ANCSIN G. 1994) ismert legszűkebb településcsoportot (20 település) választottuk.

3. EREDMÉNYEK

3.1. Bács-Kiskun megye határ menti térségének néhány jellemző adata

Az 1. táblázat adatai zömében a társadalom állapotát jellemzik, de utalnak a területek gazdasági fejlettségére is. A határ menti térség átlagos értékei hátrányos helyzetről tanúskodnak a megye többi részéhez viszonyítva. A népesség mindössze 93,5 százaléka a tíz évvel korábbinak, amiben a jelentős természetes fogyás a meghatározó tényező. Ezen a területen a legalacsonyabb a termékenységi ráta, az időskorúak száma pedig több mint másfélszerese a gyermekekének. A kedvezőtlen népmozgalmi adatok az alacsony népsűrűséget is indokolják.

A társadalom képzettségét, foglalkoztatottságát is szerény értékek jellemzik. Az iskolai végzettség, a gazdasági aktivitás, a foglalkozási szerkezet térbeli sűrűsödési indexe azt mutatja, hogy a határvidéken átlagosan alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkező népesség alacsonyabb gazdasági

aktivitással van jelen, mint a megye többi területén. Ráadásul a keresők körében kisebb a szellemi foglalkozású munkaerő aránya is. A kevés munkalehetőség miatt magas az álláskereső aránya, a dolgozók jelentős része pedig csak más városokban (például Baja, Kiskunhalas) talál magának munkát.

1. táblázat: A térszerkezetre jellemző néhány adat átlaga településcsoportonként

Statistikai mutató	Bács-Kiskun megye	Határ menti terület	A többi terület
Természetes szaporodás (1990-2001)	-6,6	-9,9	-5,9
A népesség növekedési üteme (%)	97,6	93,5	98,5
Termékenységi ráta (gyerek/100 nő)	198	192	199
Öregedési index (öreg/100 gyerek)	137	156	133
Népsűrűség (fő/km ²)	50	43	52
Iskolai végzettség indexe	0,60	0,56	0,61
A gazdasági aktivitás indexe	0,99	0,68	1,05
Foglalkozási szerkezet indexe	0,64	0,72	0,62
A helyben dolgozók aránya (%)	62	56	64
Álláskereső aránya 2008 (%)	9,3	11,4	8,9
Összkomfortos lakások aránya (%)	29,3	24,7	30,2
Személygépkocsik száma/100 fő	22,8	19,8	23,4
Távolsági autóbusz járatok napi száma	30,5	20,8	32,4
Belterületi telekár 2000 (HUF/m ²)	653,8	290,1	719,9
Belterületi telekár 2007 (HUF/ m ²)	913,8	291,4	1027,0
Külterületi telekár 2000 (HUF/ m ²)	26,17	16,42	28,13
Külterületi telekár 2007 (HUF/ m ²)	32,70	26,93	33,87
Termőföld minőség (aranykorona)	13,62	19,88	12,36

Forrás: Saját szerkesztés a 2001. évi népszámlálási adatok felhasználásával

Szerényebb életszínvonalra utal az összkomfortos lakások alacsony aránya éppúgy, mint a ritka személygépkocsi állomány. Utóbbi nyilván kihat közlekedési lehetőségekre is, amik messze elmaradnak a megye többi területétől. Utóbbi településeket naponta több mint másfélszer annyi autóbusz járat érinti, mint a határ mentieket.

Az 1. táblázat alapján furcsa ellentmondásnak látszik, hogy a vizsgált terület hátrányos helyzetét hangsúlyozó számok mellett kitűnő termőföld adatokra lelünk. A termőföldek minősítésére szolgáló úgynevezett aranykorona érték átlaga magasan a megye többi területe fölött van. A természet tehát jó lehetőségeket biztosít a mezőgazdálkodáshoz a határ menti térségben.

3.2. A határ menti térség Bács-Kiskun megye telekár térképén

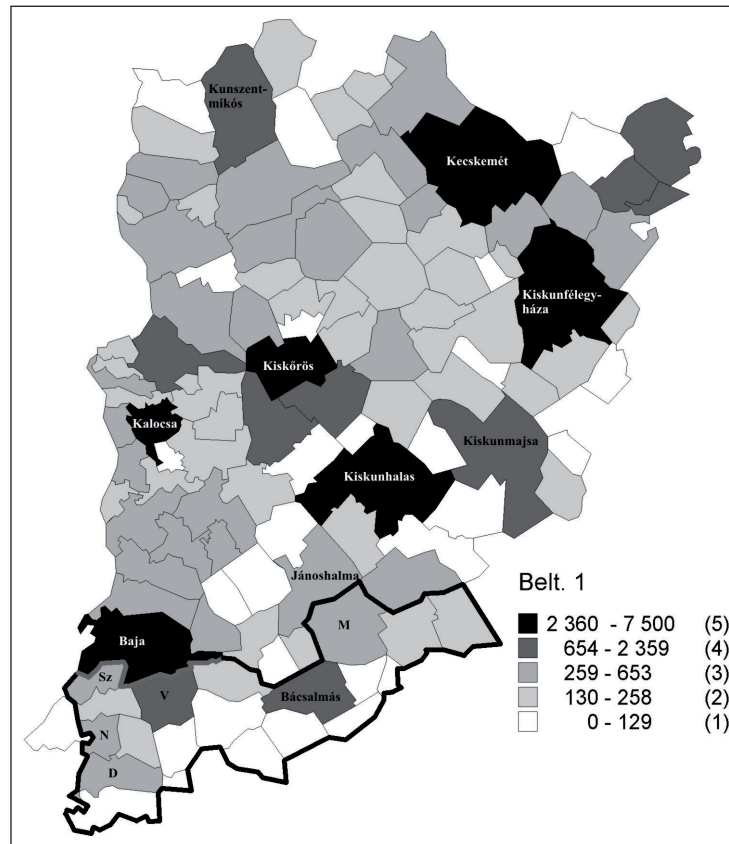
3.2.1. Telekárak a települések belterületén

Az ezredfordulón a megye öt legnépesebb városának belterületén a telekárak értéke a városok átlagának kétszeresét is meghaladta (1. ábra). Ezek a térség legrégebbi városai, melyek megfelelő központi szerepkörökkel rendelkezve képesek voltak funkcióikat érvényesíteni. Megvalósult tehát az a piaci automatizmus, hogy a jól hasznosuló, központi elhelyezkedésű telkek magasra nőtt járadéka szelektálja a társadalmi-gazdasági funkciókat és csak azokat az innovációkat fogadja be, amelyek meg tudják fizetni a magas árakat.

Ekkor a megye többi területének átlaga mintegy két és félszerese volt a határ menti térségének (1. táblázat). A határvidék egyetlen településén sem érték el a telekárak a megye városainak átlagát, s a

megyei átlaggal is csak valaha a Felső-Bácska fővárosának számító Bácsalmás (ERDEI F. 1937) város, valamint a szinte már Baja elővárosának mondható Vaskút község rendelkezett.

1. ábra: Átlagos telekárak Bács-Kiskun megye településeinek belterületén 2000-ben (Ft/m²)

- (5): A városi átlag fölött, (4): A megyei átlag és a városi átlag között, (3): A községi átlag és a megyei átlag között, (2): A községi átlag fele és a községi átlag között, 1: A községi átlag fele alatt.

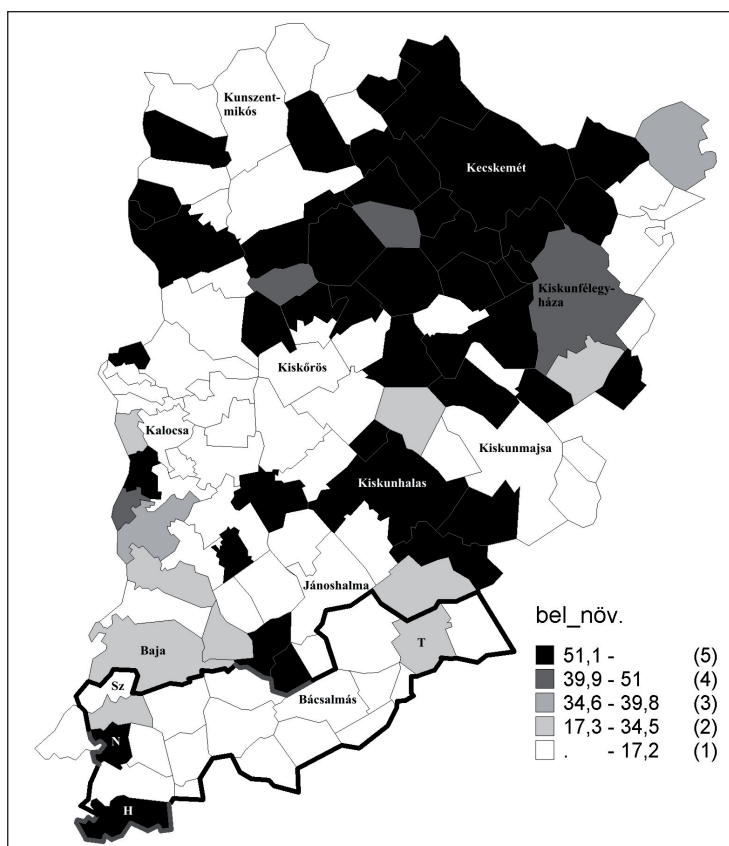
A betűkkel jelzett települések: D – Dávod, M – Mélykút, N - Nagybaracska, Sz – Szeremle, V - Vaskút

Forrás: Saját szerkesztés

A falvak átlagértékét is csupán Mélykút nagyközség, valamint bajai vonzáskörzetben fekvő Dávod, Nagybaracska, Szeremle lépte át. A határ menti zóna településeinek felén a belterületi telkek árai a falvak átlagértékének a felét sem érték el. Ezekre a legrosszabb forgalmi adottságokkal rendelkező, periférikus területekre a központokból a fő forgalmi pályák irányában érvényesülő diffúziós hatás nehezen jut el. Nagyban segítené ezeknek a településeknek gazdasági helyzetén a határ menti együttműködés megerősödése.

2007-re a megye településeinek belterületi telekárjai átlagosan 40 százalékkal emelkedtek. Ennek a jelentős növekedésnek a részleteiben azonban nagyon differenciált változás rejlik. A határ menti térség átlagos növekedése nem érte el az egy százalékot sem (1. táblázat), ami a megye déli részének a területi munkamegosztásban betöltött szerény szerepéről árulkodik. Relatív romlott Bácsalmás város helyzete is. A nem sokkal korábban várossá nyilvánított Tompa átlagára még mindig a községek közéértéke alatt maradt, pozíciója azonban némileg javult az ezredforduló óta. Fejlődését kedvezően befolyásolhatja, hogy itt lép át Szerbiába a jelentős forgalmat lebonyolító Kecskemét – Kiskunhalas – Szabadka között (2. ábra).

2. ábra: Az átlagos belterületi telekárak növekedése 2000-2007 (%)

(5): A városok átlaga fölött, (4): A megyei és a városi átlag között, (3): A községi és a megyei átlag között, (2): A községi átlag fele és a községi átlag között, (1): A községi átlag fele alatt

A betűkkel jelzett települések: H – Hercegszántó, N - Nagybaracska, Sz – Szeremle, T - Tompa

Forrás: Saját szerkesztés

A tartósan és feltűnően hátrányos helyzetű határ menti térségben a legdinamikusabb telekár-növekedés a másik közúti határátkelő, Hercegszántó esetében tapasztalható. Ez nem csupán a korábban volt igen alacsony árszintnek tulajdonítható, hiszen a Baja felől Szerbiába vezető főút mentén Nagybaracska és Szeremle is lényegesen növelték értékeiket.

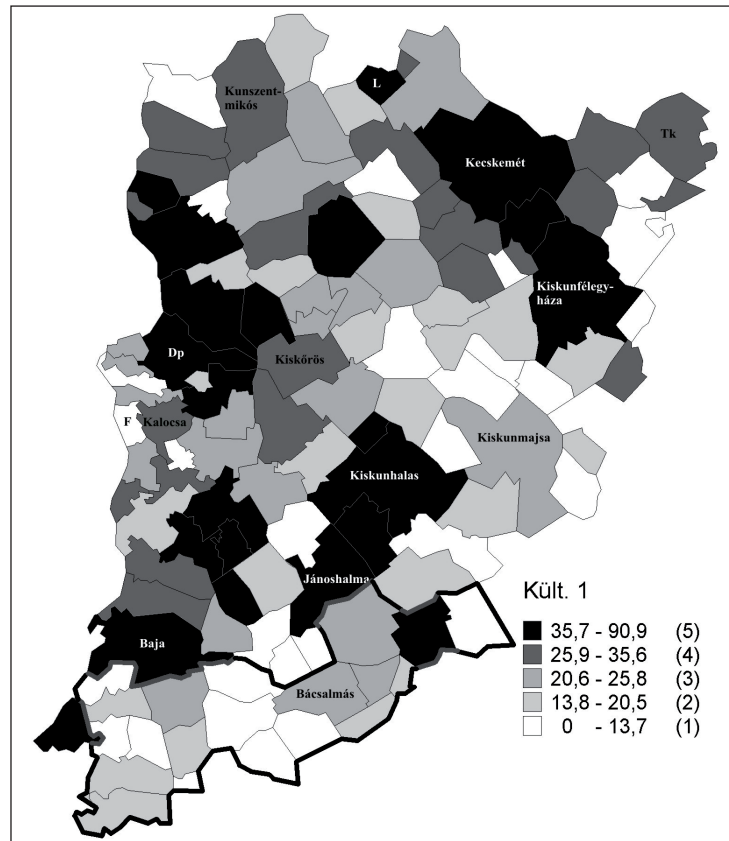
3.2.2. Telekárak a települések külterületén

Az ezredfordulón a települések külterületi telekárainak átlagából szerkesztett térkép (3. ábra) a belterületitől lényegesen eltérő képet mutat. A megye nagyobb városainak központi szerepe megmutatkozik külterületük magasabb telekáraiban is. *Táblázatunk* adatai szerint azonban a települések külterületi telekárában átlagosan nem látszik akkora aránytalanság a megye belső térségeinek javára, mint a belterületi árak esetében. A határ menti térség lemaradása viszont ezen a téren is jelentős volt. Számos olyan település található a periférián, melynek mutatója a községek átlagát sem érte el. A megye legjobb adottságú bácskai termőterületeinek ára több esetben nem lépte át a 10 forintot négyzetméterenként.

A külterületi telekárak itt szinte teljesen fordított képet adnak, mint a termőföldek átlagos aránytalanság értékei (1. táblázat). A rendszerváltást megelőző évtizedekben ugyanis a beruházások döntően a mezőgazdasági termeléssel összefüggő ágazatokra és tulajdonformákra korlátozódtak (állami gaz-

daság, termelészövetkezet). Az 1990-es évek gazdasági szerkezetátalakítása pedig a mezőgazdaság válságát, azzal együtt a térség területi munkamegosztásban történő pozícióvesztését eredményezte. A természeti adottságok a megye többi részén sem elsősorban a termőföld minőségében, sokkal inkább a terciér szektor fejlesztését szolgáló erőforrások formájában jelentettek értéknövelő tényezőt (Dunapataj: Szelidi-tó, Foktő: kalocsai üdülőkörzet, Ladánybene: falusi turizmus, Tiszakécske: kerékdombi termálfürdő). Számos külterület esetében játszott a Duna és a Tisza folyó is értéknövelő szerepet.

3. ábra: Átlagos telekárak Bács-Kiskun megye településeinek külterületén 2000-ben (Ft/m²)

(5): A városi átlag fölött, (4): A megyei és a városi átlag között, (3): A községi és a megyei átlag között, (2): A községi átlag és a községi átlag fele között, (1): A községi átlag fele alatt.

A betűkkel jelzett települések: Dp – Dunapataj, F – Foktő, L - Ladánybene, Tk - Tiszakécske

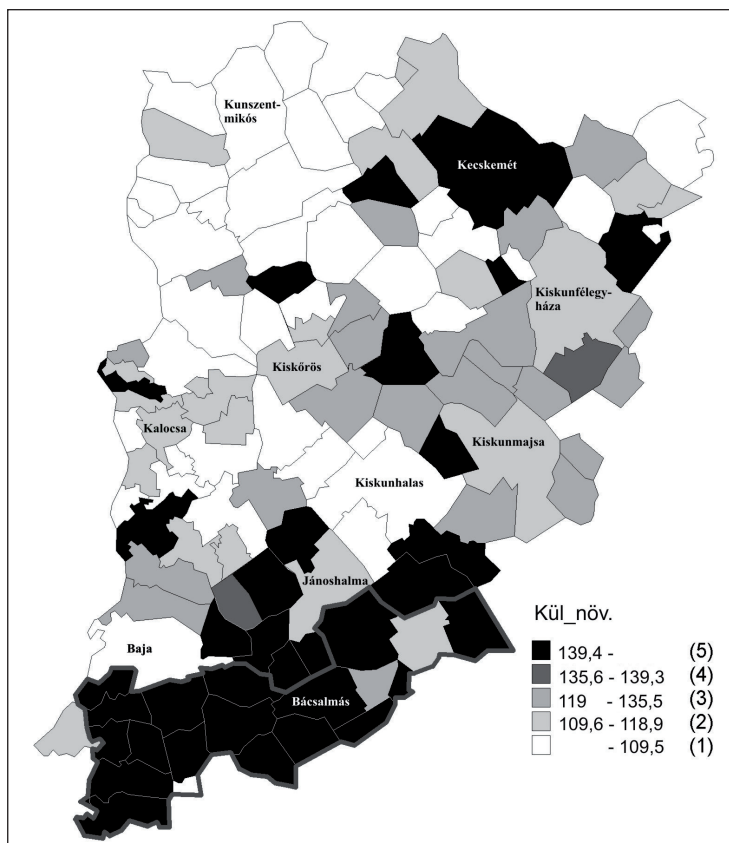
Forrás: Saját szerkesztés

Bár a viszonylag rövid időszak nem hozott döntő változást a külterületi telekárakban (*1. táblázat*), a részletesebb adatok mégis kínálnak lehetőséget néhány megállapítás megtételére. A 2007-es településsértékeket vizsgálva felfedezhető, hogy a határ menti térség számos települése javított megyén belüli korábbi pozícióján. A rendkívül alacsony szintről induló külterületi értékek növekedési ütemének területi képe pedig meghökkentően látványos változást mutat (*4. ábra*).

A határ menti térség csaknem másfélszeres növekedést elérő fejlődése nagyban köszönhető az alacsony kiindulási szintnek. Mégis rendkívül figyelemre méltó ez a változás, ami vélhetően kapcsolatos az Európai Unióba történő belépést követő spekulációs várakozásokkal. A perifériának számító térségben a mezőgazdaság rendszerváltás utáni válsága a megye legjobb minőségű termőföldjeit

is elértéktelenítette. A helyzetüket reménytelennek ítéelő, előregedő gazdák sok esetben szabadulni akartak parlagon hagyott földjeiktől. Az 2004-ben bekövetkezett uniós csatlakozás viszont már a földárak emelkedésével kecsegtetett. Megjelent a térségben a spekulációs tőke is, ami az ingatlanpiacon kínálatcsökkenést, így némi telekár-emelkedést eredményezett. A rendezetlen állapot azonban továbbra is kihat a térség gazdasági pangására.

4. ábra: Az átlagos külterületi telekárak növekedése 2000-2007 (%)

(5): A városok átlaga fölött, (4): A megyei és a városi átlag között, (3): A községi és a megyei átlag között, (2): A községi átlag fele és a községi átlag között, (1): A községi átlag fele alatt.

Forrás: Saját szerkesztés

4. KÖVETKEZTETÉSEK

Röviddel a piaci viszonyok uralkodóvá válása után kimutathatóvá vált a társadalmi értékítéletet hordozó telekárak kapcsolata a térszerkezet jellegzetességeivel. A telekárak megbízhatóan jelzik a települések területi munkamegosztásban betöltött szerepét.

Bács-Kiskun megye határ menti térsége jelentős társadalmi-gazdasági problémákkal küzd, nem csak fekvését tekintve, hanem funkcionális értelemben is perifériának minősíthető.

Ezekre a kedvezőtlen forgalmi adottságokkal rendelkező területekre a központokból a fő forgalmi pályák irányában érvényesülő diffúziós hatás nehezen jut el. Javítana ezeknek a településeknek gazdasági helyzetén a határ menti együttműködés megerősödése.

A térség gazdasági felemelkedése nehezen képzelhető el a mezőgazdaság siralmas helyzetének rendezése nélkül. A jó adottságú termőföldek megfelelő hasznosítása hozzájárulhatna a települések komplex fejlődéséhez, és ösztönzőleg hatna a határ menti együttműködésre is.

IRODALOM

- BARTKE I. 2002: *A települések fenntartható fejlődésének néhány tényezője*. In: Kovarszki A. – László M. – Tóth J. (szerk.): *Múlt, jelen, jövő – a településügy térben és időben*. Pécsi Tudományegyetem Természettudományi Kar Földrajzi Intézet. Pécs. pp. 92-96.
- BRINDZA A. – TÁNCZOS-SZABÓ L. 2009.: *A társadalmi értékítélet megjelenése Kecskemét településszerkezetében*. In: Belina K. (szerk.) AGTEDU 2009. Kecskeméti Főiskola. pp. 462-467.
- CSÉFALVAY Z. 1994: *A modern társadalomföldrajz kézikönyve*. IKVA Könyvkiadó Kft. Budapest. 365 p.
- ERDEI F. 1937: *Futóhomok. A Duna-Tiszaköz földje és népe*. Magyarország felfedezése sorozat (Szerk.: Sárközi Gy.). Atheneum Irodalmi és Nyomdai Rt., Budapest. 240 p.
- HAGGETT, P. 2001: *Geography. A global synthesis*. Pearson Education Limited, Harlow. 833 p.
- LENGYEL I. – MOZSÁR F. 2002: *A városi területhasználat monocentrikus modelljéről*. Tér és Társadalom. 2002/3. pp. 1-56.
- SCHIFFERNÉ KOVÁCS K. 2000: *A városok övezeti tagolódásának (térszerkezetének) vizsgálata nemzetközi és hazai példán keresztül*. Társadalom és Gazdaság Közép- és Kelet-Európában. 2000/2. pp. 188-208.
- SZÓNOKYINÉ ANCSIN G. 1994: *A Dél-alföldi határmente lehatárolása és népességprognózisa*. In: Tímár J. (szerk.): *Az „Alföldi út” kérdőjelei – Békéscsaba*. pp. 241-245.
- TÁNCZOS-SZABÓ L. 2003: *Bács-Kiskun megye telekárterképe az ezredfordulón*. Magyar Tudomány Napja Bács-Kiskun megyei Tudományos Fórum. 4. Kecskeméti Főiskola, Kecskemét. pp. 370-377.
- TÁNCZOS-SZABÓ L. 2004: *Bács-Kiskun megye térszerkezete és a telekárak*. In: Tésits R. – Tóth J. (szerk.): *Innovációk a térben – A társadalmi kommunikációtól az intézmények megújulásáig*. PTE FDI, Pécs. pp. 9-27.
- TÁNCZOS-SZABÓ L. – ULCZ GY. 2005: *A városok központi szerepének tükröződése Bács-Kiskun megye telekáraiban*. Földrajzi Értesítő 2006. LV. évf. 1-2. füzet, pp. 109-125.
- TÁNCZOS-SZABÓ L. 2009: *A telekárak és a demográfiai mutatók Bács-Kiskun megye térszerkezetében*. Közép-Európai Közlemények II. évfolyam 4-5. szám, pp. 197-204.

